

1

ЩО ТАКЕ ТРЕЙДИНГ І ЯК ВІН ПРАЦЮЄ

Трейдер людина проста: ціна йде вниз - купує,
угору - продає.

Перш ніж говорити про щось предметно, треба визначитися з дефініціями, тобто хоч приблизно окреслити, що таке трейдинг — або принаймні те, що під ним розумію я в цій книжці.

Хай яким очевидним є цей термін, існує досить багато його тлумачень. Формально можна було б закрити питання, сказавши, що *трейдинг* = *спекуляції*. Тобто це активність, спрямована на отримання заробітку від цінової різниці: купив дешевше — продав дорожче. Класика жанру.

Що можна купувати / продавати? Насправді будь-що, тому звузьмо спектр до товарів, представлених на фінансових ринках. Тобто йдеться про базові фінансові активи, як-от: акції, облігації, валюти, криптовалюти, а також похідні фінансові інструменти (ф'ючерси, опціони тощо), використання яких дає змогу торгувати різною сировиною — нафтою, золотом, пшеницею... А ще можна торгувати ETF (біржовими інвестиційними фондами) та купую інших фінансових інструментів.

Важливим моментом є відповідь на запитання: у чому відмінність між трейдером та інвестором, якщо обидва намагаються примножити власний капітал? Хоча роблять вони це по-різному, часом буває досить складно провести чітку межу, є конкретна операція трейдингом чи інвестицією.

Існують певні базові ознаки, що дають змогу відрізнити інвестицію від спекуляції: відношення до власності на базовий актив і час перебування в позиції.

Трейдера цікавить не власність як така, а рух ціни на актив. Натомість інвестор купує щось, аби цим володіти й мати вигоду від такого володіння (наприклад, одержувати дивіденди чи купонний дохід). Зазвичай трейдер зацікавлений перебувати в позиції відносно недовго, тоді як інвестор може володіти активом роками й десятиліттями. Воррен Баффет, наприклад, як купив акції *The Coca-Cola Company* 1988 року, так і тримає їх у портфелі досі. Тобто інвесторам не так важливо, що відбувається з цінами на актив тут і зараз,— а от для трейдерів це критично.

Як бачимо, принципова різниця між інвестиціями та трейдингом існує, але конкретних її параметрів немає. Тобто відсутній усталений критерій, наприклад: якщо позиція живе понад тиждень, це інвестиція, якщо менше — спекуляція.

Часто-густо для полегшення реалізації мети трейдера (нагадаю, що це отримання прибутку від різниці цін), використовують спеціально розроблені фінансові інструменти, як-от CFD (contract for difference, контракт на різницю цін) — договір двох сторін (продавця й покупця) про передачу різниці між поточною вартістю активу на момент відкриття позиції та її значенням під час закриття позиції. Ціна цих контрактів безпосередньо пов'язана з вартістю базового інструмента. Тому зміна вартості фізичного активу спричинить подібний рух ціни контракту. Тобто не треба реально купувати зливки золота чи бочку нафти — просто укладаємо договір про цінову різницю. Якщо вона на вашому боці, отримуєте прибуток, а якщо ні, матимете збиток.

Якщо ви купили золото за \$1800, а закрили позицію за \$1900 — отримуєте позитивну різницю \$100, тобто прибуток. А якщо купили за \$1800 і закрили позицію за \$1700, різниця негативна й ви маєте \$100 збитку.

Оскільки учасників фінансових ринків дуже багато — від інвесторів і трейдерів до експортерів, імпортерів, банків і державних установ, — не дивно, що ціни на цих майданчиках перебувають у постійному русі. Тому можливість заробити на цінній різниці існує майже постійно.

Подивімося на табл. 1.1. Хоча інформація трохи застаріла (на ринку криптовалют рівень волатильності зменшився в рази), для певного узагальнення вона згодиться.

Таблиця 1.1. Середньоденний обсяг коливань за різними активами на різних фінансових ринках (джерело: Caporale, G. and Plastun, A. (2019), "Price overreactions in the cryptocurrency market", Journal of Economic Studies, Vol. 46 No. 5, pp. 1137–1155. <https://doi.org/10.1108/JES-09-2018-0310>)

Інструмент	Ринок	2014	2015	2016	2017	Середній
EUR/USD	Валютний	0,6 %	1,1 %	0,8 %	0,6 %	0,8 %
DJIA	Фондовий	0,8 %	1,2 %	1,0 %	0,5 %	0,9 %
CSI300		1,5 %	3,0 %	1,5 %	0,9 %	1,8 %
Золото	Товарний	1,3 %	1,4 %	1,5 %	0,9 %	1,3 %
Нафта		1,8 %	3,9 %	3,9 %	2,1 %	2,9 %
BitCoin	Крипто- валютний	5,0 %	4,2 %	2,4 %	6,3 %	5,1 %
LiteCoin		6,6 %	6,4 %	2,9 %	9,6 %	7,3 %
Dash		22,0 %	9,0 %	7,1 %	11,3 %	12,1 %
Ripple		7,1 %	4,2 %	3,2 %	12,7 %	7,3 %

Маємо 1–2 % розмаху коливання, а по суті — потенціал заробітку трейдера. Саме потенціал, бо зазвичай у вас не вийде купити в мінімальній точці, а продати в максимальній, до того ж ціна купівлі завжди буде гірша за ціну продажу (тобто доведеться заплатити спред — різницю між ціною купівлі та продажу).

Насправді 1 % на день — це ставка за кредитами мікрофінансових організацій, тобто надприбуток. По суті, йдеться про 200–300 % річних.

Та є одне, проте важливе «але». Подивімося на рис. 1.1 (с. 14).

Як бачимо, протягом 2022–2023 років середній розмір першого депозиту в індустрії FX-трейдингу становив приблизно \$1000–1500.

Рис. 1.1. Середні значення базових параметрів індустрії трейдингу на міжнародному валютному ринку потягом 2022–2023 років (джерело: Majewski Sylwester Analysis: Retail FX/CFD Investors With Record Deposits (дата звернення: 11.07.24), <https://www.financemagnates.com/forex/analysis/analysis-retail-fxcfd-investors-with-record-deposits/>)

А в табл. 1.2 наведено показники на платформі *Robinhood*.

Таблиця 1.2. Середній розмір рахунку трейдера на платформі *Robinhood* (джерело: Nasr Toni Robinhood statistics 2024: assets under management (AUM), number of users, revenue, & more (дата звернення: 11.07.2024), <https://investingintheweb.com/brokers/robinhood-statistics/>)

Рік	Середній розмір рахунку, \$
2017	2371
2018	2533
2019	2771
2020	5038
2021	4317
2022	2695
2023	3826

А середній розмір депозиту в *Coinbase* у лютому 2021 року взагалі становив \$529.

Це я до чого... А до того, що 1 % від \$1000 — це \$10. Тобто за день ви зможете заробити трейдингом \$10. Очевидно, що ті десятки й навіть сотні мільйонів трейдерів, що зараз практикують цю активність, навряд задовільнилися б такою сумою. Лишень уявіть рекламу провайдера по-